

JAARGANG 30 | NUMMER 4 | WINTER 2019

Zoogdier

MAGAZINE VAN DE ZOOGDIERVERENIGING
EN NATUURPUNT

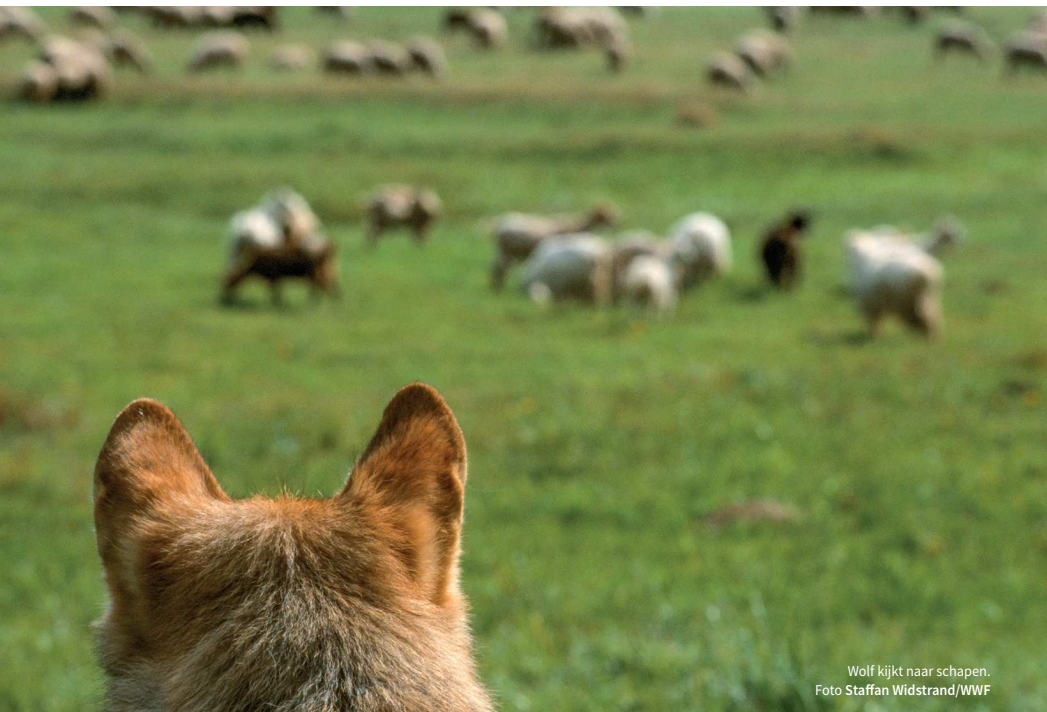

'Wolf Fencing'
in Nederland
en België

Hoe beschermt de
Zoogdiervereniging
zoogdieren?

Wat te doen met
de komst van de
goudjakhals?

Wolf kijkt naar schapen.
Foto Staffan Widstrand/WWF

INITIATIEVEN IN NEDERLAND EN VLAANDEREN VOOR CONFLICTARM SAMENLEVEN MET WOLF

‘Wolf Fencing’ in Nederland en België

Wolven zijn terug in de Lage Landen. Maar blijft dat ook zo? Dat zal grotendeels afhangen van het maatschappelijk draagvlak, of met andere woorden: van hoeveel conflicten er optreden tussen mens en wolf. Zowel in Nederland als in België is er een Wolf Fencing beweging opgericht die veehouders gratis bijstaat met advies en mankracht bij het wolfwerend maken van hun omheiningen. Zo wordt schade voorkomen en een vredig samenleven van mens en wolf bevorderd.

TEKST DIEMER VERCAVIE & JEANNET HULSHOF
FOTO'S DIEMER VERCAVIE

TOEKOMST VOOR DE WOLF IN BENELUX

Heeft de wolf wel een toekomst in onze drukbevolkte regio? De praktijk overal in Europa toont aan dat wolven geen uitgestrekte ‘wildernis’ nodig hebben om zich ergens te vestigen. Uiteraard hebben ze wel een rustig plekje nodig om hun jongen de eerste weken veilig groot te brengen, maar een heel belangrijke factor is het voedselaanbod in de vorm van herten en zwijnen en die zijn

er in overvloed. Het dichte wegennet vormt zeker een bedreiging (doodsoorzaak nummer 1 voor wolven in Duitsland), maar in Nederland zijn met de voltooiing van het MJPO de belangrijkste knelpunten weggewerkt. Vlaanderen staat wat dat betreft nog voor een belangrijke taak. Het allerbelangrijkste dat zal bepalen of wolven hier een toekomst hebben is maatschappelijk draagvlak. Ook dat toont de praktijk in Europa aan.

*Tot voor
kort dacht
ik ‘wolven in
Vlaanderen,
dat hoeft voor
mij niet’*

BOUWEN AAN MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK

Wolven doden schapen en ander ontoereikend beschermd vee van dezelfde grootte en ontmoetingen tussen loslopende honden en wolven lopen meestal slecht af in het nadeel van de hond. Het oplossen of voorkomen van die conflicten is cruciaal om maatschappelijk draagvlak voor de wolf te behouden.

Zowel in België als in Nederland werd een wolvenplan opgesteld met allerlei maatregelen om de wolf een goede toekomst te kunnen bieden. Zo werden regelingen getroffen zodat door een wolf gedode schapen vergoed kunnen worden. Toch ziet geen enkele schapenhouder graag dat de dieren waar hij zorg voor draagt gedood worden door wolven. Met een schadevergoeding verdwijnt de emotionele schade niet. Het is dus veel beter voor het maatschappelijk draagvlak om de schade te voorkomen met preventieve maatregelen. Met de juiste aanpassingen kan een omheining voor schapen (of ander vee) wolfwerend gemaakt worden.

FINANCIËLE STEUN VOOR PREVENTIE

Als een van de weinige landen van West-Europa is er in Nederland voorlopig nog geen subsidieregeling

voor het wolfwerend maken van omheiningen voor schapen. In Vlaanderen kwam er in april 2019 – mede dankzij intensief lobbywerk door Natuurpunt en WWF België – een dergelijke subsidie-regeling. De materiaalkosten voor het wolfwerend maken van een bestaande omheining worden voor 80% vergoed. Dat nam grotendeels de financiële barrière weg voor veehouders om hun omheining aan te passen. Toch kunnen ook een gebrek aan kennis en het vele werk dat nodig is om zo’n omheining wolfwerend te maken veehouders ervan weerhouden om de nodige aanpassingen te verrichten. Om ook die drempel weg te nemen werden – naar goed voorbeeld van Wikiwolven in Duitsland – zowel in Nederland als in België vrijwilligersinitiatieven opgestart, waaronder Wolf-Fencing Nederland en Wolf Fencing Team Belgium.

WOLF FENCING STAAT DE VEEHOUDERS BIJ

Wolf-Fencing Nederland (WFN) werd opgericht in 2018 door Hans Hasper, Nikki Lutjebroer, Jos Hoekerswever en Jeannet Hulshof en begin 2019 sloegen Natuurpunt, WWF België en Natagora de handen ineen om het Wolf Fencing Team Belgium (WFTB) op te richten. Deze netwerken van opgeleide vrijwilligers helpen op vraag van veehou-

Tevreden veehouders na
een aanpassing door WFTB.

ders met adviesverlening en met de nodige mankracht voor het eigenlijke werk om de omheining aan te passen. Het zijn netwerken van vrijwilligers met een hart voor wolven én schapen. Naast deze praktische hulp zorgen deze Wolf Fencing-initiatieven – met de vele communicatie in de media en naar de leden toe – voor het bekend maken en mainstreamen van het feit dat conflictarm samenleven met wilde natuur wel degelijk mogelijk is.

VLIEGENDE START

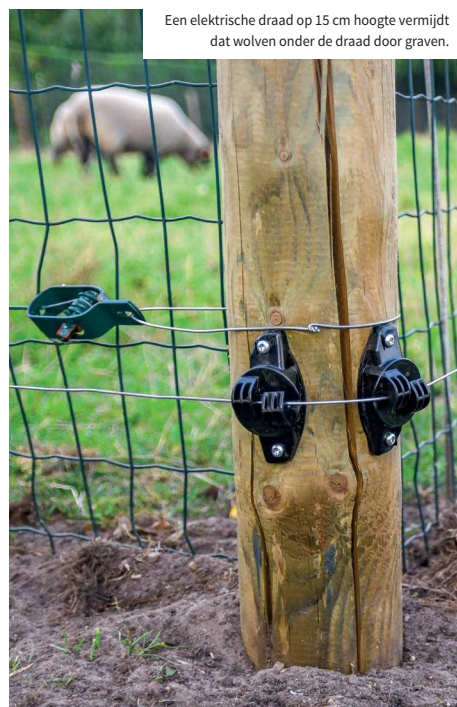
Zowel in Nederland als in België namen de initiatieven een vliegende start. Wolf-Fencing Nederland kan beroep doen op een 50-tal

vrijwilligers en heeft intussen vier nachtkralen geplaatst, twee weides omrasterd in Drente en twee in Overijssel. WFN werkt inmiddels ook samen met de Gebiedscommissie Preventie Wolvenschade op de Veluwe: de vrijwilligers brengen advies uit, controleren de geplaatste omheiningen en helpen met plaatsen waar nodig.

In België registreerden zich sinds de eerste oproep in februari 2019 niet minder dan 159 kandidaat-vrijwilligers, waarvan 37 voor Wallonië en 122 voor Vlaanderen. Zowel in juli als in augustus werd een opleidingsweekend georganiseerd. Een 30-tal kandidaten kreeg een hands-on opleiding omtrent het plaatsen van elektrische omheiningen door specialisten van Gallagher en algemene

Een spanning van minimaal 4500 volt doet wolven twee keer nadenken.

Een elektrische draad op 15 cm hoogte vermijdt dat wolven onder de draad door graven.

Een elektrische draad op 120 cm hoogte vermijdt dat wolven over de draad klimmen.

Ook bij poorten en andere zwakke schakels moet de elektrische omheining doorlopen.

Zwakke en te korte hoekpalen worden vervangen door stevig verankerde palen.

De vrijwilligers van WFTB kregen een opleiding rond elektrische omheiningen van de specialisten van Gallagher.

informatie rond de wolf en de werking van het Wolf Fencing Team Belgium. Sindsdien werden (op moment van schrijven, 30/10/2019) zes adviesbezoeken gedaan, werden al drie omheiningen aangepast en zijn er nog twee aanpassingen gepland. Intussen werd een uitgebreide handleiding/cursus opgesteld, een infobrochure en uitgebreide website zijn in de maak en is alweer een volgend opleidingsweekend gepland in de winter voor de nieuwe kandidaten.

HOE GAAT HET IN ZIJN WERK

Zowel in Nederland als in België wordt in twee stappen gewerkt. Wanneer veehouders contact opnemen wordt een eerste adviesbezoek ingepland. Na een voorstelling van wat de veehouder van Wolf Fencing kan verwachten, wordt de bestaande omheining geïnspecteerd, worden de opties voor het wolfwerend maken ervan overlopen, wordt afgesproken welk materiaal er moet aangeschaft worden, worden een samenwerkingsovereenkomst en afspraken voor de plaatsingsdag overlopen. In Vlaanderen helpt het Wolf Fencing Team ook om het subsidie-aanvraagformulier in te vullen.

Zodra de veehouder zekerheid heeft wanneer hij over de nodige materialen zal beschikken, wordt afgesproken wanneer de omheining aangepast wordt. Dan helpt een team van een zestal opgeleide vrijwilligers om de omheining wolfwerend te maken. Het advies en de hulp van Wolf Fencing zijn gratis voor de veehouder.

REACTIES VAN DE VEEHOUDERS

Op één persoon na, die na het advies bestliste om geen aanpassingen te doen, zijn alle veehouders

uiterst tevreden met de ontvangen hulp. Francis en Carola, eigenaars van twee imposante Suffolkschapen, waren zo blij dat ze hun ervaringen in een videogetuigenis voor het Wolf Fencing Team lieten vastleggen (te bekijken via Zoogdier Digitaal).

Schapenhouders Marijke en Guy stuurden spontaan een hartelijke bedankingsbrief: *‘Onze eerste kennismaking met de werking van het wolventeam verliep op een vlotte professionele en duidelijke manier. We kregen hulp bij de administratie, het berekenen van het nodige materiaal en de uitvoering. Alles werd voor ons gedaan! (...) Sterk en verrassend professioneel werk in één (wolven)team samengebracht.’*

Met Wolf Fencing zijn we ervan overtuigd dat we actief aan draagvlak kunnen werken en dat blijkt ook uit de spontane reacties van de veehouders die geholpen werden. Carmen, trotse eigenares van alpaca's Huub en Henk, verwoordde het na afloop van de werken door WFTB aan hun omheining als volgt: *‘Tot voor kort dacht ik “wolven in Vlaanderen, dat hoeft voor mij niet”, maar door in aanraking te komen met het Wolf Fencing Team is mijn mening opeens veranderd. Ik weet nu dat het mogelijk is om vee te houden zonder last van de wolven te ondervinden en nu mogen ze er van mij best zijn, die wolven.’*

MEER INFO

Ben je veehouder en wens je advies of hulp bij het wolfwerend maken van je omheining(en) of heb je een hart voor wolf en vee en wens je je in te zetten voor Wolf Fencing, neem dan een kijkje op de website! Voor Nederland: www.wolf-fencing.nl. Voor België: www.wolffencing.be.

‘...nu mogen ze er van mij best zijn, die wolven.’

DIEMER VERCAYIE is werkzaam als zoogdieren-specialist bij Natuurpunt en mede-oprichter van Wolf Fencing Team Belgium. JEANNET HULSHOF is leerkracht en in haar vrije tijd voorzitter en trekkende kracht van Stichting Wolf Fencing.